

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevrouw drs. E. de Kler
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum 19-10-2018 Betreft reactie Algemene Onderwijsbond
Briefnr. 594601 ESL/MD Onderwerp Onderwijsbegroting 2019
Inlichtingen 06 5230 4334

Geachte leden van de Vaste Commissie,

Binnenkort behandelt u de onderwijsbegroting in de Tweede Kamer. Het onderwijspersoneel heeft uw hulp hard nodig om aandacht te vragen voor de situatie in de klas nu en in de toekomst. In deze brief doen wij een aantal aanbevelingen.

1. Investeer in onderwijs

Het lerarentekort is op dit moment in alle sectoren aanwezig en zal de komende jaren alleen maar toenemen. Structurele maatregelen zijn nodig om het onderwijs een aantrekkelijke sector te laten zijn om in te werken. Voor alle sectoren geldt dat de werkdruk moet worden verminderd en de salarissen marktconform moeten zijn. Dit kan niet zonder extra geld. De AOb roept daarom op om de komende jaren te blijven investeren in onderwijs.

2. Schrap de doelmatigheidskorting

Het financiële gat in de begroting van 183 miljoen¹ kan op dit moment niet door het onderwijs worden opgevangen. Zeker nu de lerarentekorten oplopen en de bestedingsvrijheid van schoolbesturen in tact blijft.² Hoe voorkomt de minister dat deze korting ten koste gaat van het primaire proces, waar het geld nu zo hard nodig is? De AOb vraagt de minister het onderwijsveld niet extra te belasten met een bezuiniging. Zeker nu niet gegarandeerd kan worden dat de doelmatigheidskorting niet ten koste gaat van het primaire proces.³

3. Nooit meer een nullijn

De afgelopen 20 jaar is er door overheid flink ingegrepen op de salarissen in het onderwijs.⁴ De overheid heeft meerdere malen bepaald dat er een nullijn was, gesteund door de Tweede Kamer. Met als resultaat dat het salaris in het onderwijs op dit moment ver achterloopt op de marktsector.

---

1 De doelmatigheidskorting is als volgt verdeeld over de sectoren: 61 miljoen primair onderwijs, 47 miljoen voortgezet onderwijs, 25 miljoen middelbaar beroepsonderwijs, 17 miljoen hoger beroepsonderwijs en 26 miljoen wetenschappelijk onderwijs.

2 Zie brief Minister reactie op Onderwijsraadadvies 'inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden'

3 Zie Kamervragen lid van den Hul over Wereldkidz.

4 De nominale loonstijging in het onderwijs 11 keer verminderd en 4 keer verhoogd. Daarnaast is er op incidenteel loon 19 keer gekort en is er op de vergoeding voor pensioen en overige sociale lasten ook regelmatig gekort.

Om het onderwijs weer concurrerend te laten zijn met de markt is een bedrag van 4,6 miljard nodig. Wij vragen de overheid met klem te stoppen met het gebruiken van het referentiemodel⁵ als bezuinigingsmodel. Het moet ingezet worden als garantie voor een marktconform salaris voor iedereen in het onderwijs. De eerste stap in die richting kan nu - zonder extra kosten - gezet worden: zorg dat de nullijn nooit meer wordt toegepast.

4. Maak de ruimtebrief openbaar

Ieder jaar wordt ten tijde van de voorjaarsnota een ruimtebrief verstuurd van het ministerie van BZK naar de werkgeversraden. In die brief staat hoeveel geld er is om over te onderhandelen in de cao. Bij de vaststelling van de ruimtebrief worden vakbonden niet geconsulteerd en bovendien is de inhoud van deze brief niet openbaar. Dit zorgt voor een ongelijk speelveld aan de onderhandelingstafel. Ook zorgt het ervoor dat de discussie over extra geld voor salarissen moeizaam verloopt. Deze niet-transparante werkwijze is niet meer van deze tijd. De AOb vraagt de minister dan ook om de ruimtebrief voor de eerstvolgende cao-onderhandelingen openbaar te maken.

5. Dicht de salariskloof tussen het primair- en voortgezet onderwijs

In de nieuwe cao voor het primair onderwijs zijn de lerarenfuncties opnieuw beschreven. Hier is vastgesteld dat de leerkrachtfunctie in het primair onderwijs even zwaar is als de LB-functie in het voortgezet onderwijs.⁶ Om de salariskloof tussen het primair- en voortgezet onderwijs te dichten is nog 560 miljoen euro nodig.⁷ De AOb roept de politiek op om dit geld op korte termijn vrij te maken, zodat dit salarisverschil zo snel mogelijk opgelost wordt.

6. 20 uren in het voortgezet onderwijs

De AOb wil het aantal uren in het voortgezet onderwijs verminderen naar 20 uren om de werkdruk structureel te verminderen. De Tweede Kamer heeft dit voorstel gesteund middels de motie van Meenen. De AOb roept de Tweede Kamer om de daad bij het woord te voegen. De eerste stap is gezet in de nieuwe cao vo. Om een volgende stap te kunnen zetten is op korte termijn 180 miljoen euro nodig.

7. Stel bestedingsvoorwaarden binnen de lumpsum

Het is goed dat de ministers de verantwoording over het onderwijsgeld willen verbeteren. De AOb denkt echter dat dit onvoldoende is om zicht te krijgen op de besteding van het onderwijsgeld. Om een directe link te kunnen maken tussen de inzet van middelen en de realisatie van doelen is het noodzakelijk om ook bestedingsvoorwaarden te stellen.⁸ Dan alleen kan de medezeggenschapsraad besluiten om met de financiële beleidskeuzes van een school al dan niet in te stemmen.

8. Anticipeer op de komende lerarentekorten in het vo en mbo

Op dit moment zijn de lerarentekorten in het primair onderwijs terecht prioriteit. Tegelijkertijd komen er ook grote lerarentekort aan in het vo en mbo. Het is belangrijk dat hier nu op geanticipeerd wordt, zodat het niet ten koste gaat van de onderwijskwaliteit. De AOb roept de minister op te leren van de lessen uit het primair onderwijs: als mensen het onderwijs verlaten, krijg je ze niet meer terug.

---

5 Ministerie van BZK (2017). Ervaringen na 20 jaar gebruik en toepassingen van het model.

6 PO-raad <https://www.poraad.nl/nieuws-en-achtergronden/lerarenfuncties-primair-onderwijs-gelijkwaardig-aan-voortgezet-onderwijs>

7 Brief PO-front 12 september 2018

8 Zie AOb-plan lumpsum 2.0: <https://www.aob.nl/nieuws/onderwijsraad-pleit-voor-behoud-lumpsum/>

9. Dring het onbevoegd lesgeven terug

Door het lerarentekort wordt steeds vaker gedoogd dat er een onbevoegde leraar voor de klas staat. Zij-instromers draaien vanaf dag 1 zelfstandig een klas, terwijl ze nog aan de opleiding moeten beginnen. Deze wijze van opleiden en werken wordt door de overheid geaccepteerd vanwege de tekorten. Tegelijkertijd staat hiermee wel de kwaliteit onder druk en worden de werkelijke problemen (loopbaanperspectief, werkdruk en salaris) gemaskeerd. De AOb roept de politiek op om het aantal onbevoegd gegeven lessen te blijven terugdringen, ondanks het lerarentekort.

Wij hopen van harte dat u zich wilt blijven inzetten voor een betere en stabielere situatie in ons onderwijs.

Met vriendelijke groet,

Liesbeth Verheggen
Voorzitter Algemene Onderwijsbond